

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка

4.03.2021 р. (протокол № 3)

Ректор

В.П. Мельник

ПРОГРАМА
фахового вступного випробовування
для здобуття освітнього ступеня магістра

Спеціальність – 035 «Філологія»

Освітня програма – 035.069 «Японська мова та література»

Львів-2021

**Програма фахових вступних випробувань
з японської мови**

Крім відповіді на теоретичні питання вступне випробування з японської мови передбачає виконання практичного завдання (в межах 2 рівня Кваліфікаційного іспиту на знання японської мови)

1. Гіпотези походження японської мови. Генетичні зв'язки з іншими мовами. Джерела та методи дослідження.
2. Фонетичні особливості японської мови. Палаталізація. Дифтонги. Подовження голосних та приголосних. Сингармонізм. Редукція. Асиміляція.
3. Фонотактика. Синтагматичний та актуальний поділ речення. Типи інтонації. Основні інтонаційні моделі.
4. Транскрипції японської мови.
5. Наголос у японській мові.
6. Утворення і розвиток системи письма японської мови. Складова азбука *кана*. Ієрогліфічне письмо і японська лексика.
7. Ієрогліфи. Загальні правила написання. *Кун* та *он*. Ключі.
8. Особливості лексичного складу японської мови. Тенденції розвитку японської лексики.
9. Компонентно-структурна характеристика японського слова. Межа слова. Морфологічні компоненти слова.
10. Семасіологічна характеристика японського слова. Денотативне і конотативне значення. Моносемія та полісемія. Шляхи семантичного розвитку.
11. Лексичне та граматичне значення слова. Класи самостійних та несамостійних слів. Словозчеплення.
12. Синонімія. Антонімія. Омонімія. Зіставлення омонімії і полісемії. Семантичні поля.
13. Шари японської лексики за походженням та сферами вживання. Асиміляція іншомовної лексики.
14. Діалекти японської мови.
15. Японські імена та прізвища. Топоніми. Ономатопоетична лексика.
16. Фразеологія японської мови. Особливості *сейго*.
17. Класифікація та типи словників японської мови.
18. Словотвір. Прості, похідні і складні слова. Афікси словотвору та словозміни.

19. Морфологічний склад слова. Типи морфем.
20. Частини мови. Вчення про частини мови в японській граматичній традиції.
21. Граматичні категорії субстантивів.
22. Граматичні категорії предикативів.
23. Категорія способу.
24. Категорія виду.
25. Категорія стану.
26. Категорія директиву.
27. Категорія ввічливості *кейго* та її субкатегорії.
28. Класи службових слів, їх морфологічні форми та синтаксичні функції.
29. Синтагма, словосполучення та речення. Словосполучення за типами зв'язків між компонентами.
30. Структура простого речення. Типи предикатів. Повні і неповні речення.
31. Складне речення. Сурядний та підрядний зв'язки.
32. Група підмета та присудка. Додаток. Означення. Обставина. Однорідні члени речення.
33. Функціонально-стилістична диференціація японської мови.
34. Періодизація японської мови. Загальна характеристика давньояпонської мови.
35. Загальна характеристика японської мови класичного періоду (9 – 12 ст.).
36. Загальна характеристика середньояпонської мови (13 – 16 ст.).
37. Загальна характеристика новояпонської мови (17 – сер. 19 ст.).
38. Сучасна японська мова. Створення нормативної загальнонаціональної мови.

Рекомендована література

1. Алпатов В. М. Категории вежливости в современном японском языке. – М., 2009.
2. Алпатов В. М. Многоязычие в Японии. Японский язык и японская культура. – Муравей, 2001.
3. Алпатов В. М., Вардун И. Ф., Старостин С. А. Грамматика японского языка. Введение. Фонология. Супрафонология. Морфонология. – Восточная литература, 2000.
4. Комарницька Т. К., Комісаров К. Ю. Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс: в 2 т. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012.
5. Конрад Н. И. Синтаксис японского национального литературного языка. – М., 1937.
6. Лобачев Л. А., Быкова С. А. Учебное пособие по диалектологии. – М., 1990.
7. Москальов Д. П. Конструкції модальності в сучасній японській мові // Сходознавство 47. – К., 2009. – С. 82–92.
8. Старостин С. А. Алтайская проблема и происхождение японского языка. – М., 1991.

9. Сыромятников Н. А. Классический японский язык. – М., 1973.
10. Сыромятников Н. А. Становление новояпонского языка. – М., 1975.
11. Сыромятников Н. А. Развитие новояпонского языка. – М., 1978.
12. Фролова Е. Л. Японский язык. Имена собственные. – АСТ, Восток-Запад, 2004.
13. Alfonso, Anthony. Japanese language patterns: A structural approach. – Sophia University L. L. Center of Applied Linguistics, 1966.
14. The 2009 Japanese Language Proficiency Test Level 1 and 2: Questions and Correct Answers. – Bonjinsha, Inc, 2010.
15. Japanese-Language Proficiency Test Official Practice Workbook. N2. – Bonjinsha Inc, 2012.
16. 石井玲子他. 新完全マスター漢字 日本語能力試験 N2. – 東京: スリーエーネットワーク, 2010.
17. 伊能裕晃他. 新完全マスター語彙 日本語能力試験 N2. – 東京: スリーエーネットワーク, 2011.
18. 友松悦子, 福島佐知, 中村かおり. 新完全マスター文法 日本語能力試験 N2. – 東京: スリーエーネットワーク, 2011.
19. 田代ひとみ他. 新完全マスター読解 日本語能力試験 N2. – 東京: スリーエーネットワーク, 2011.
20. 斎藤純男. 日本語音声学入門. – 三省堂, 2002.

**Програма фахових вступних випробувань
з японської літератури**

1. Загальна характеристика культурного розвитку та літератури періоду Нара. Перші писемні пам'ятки. "Ніхонгі", "Фудокі", "Семмьо", "Норіто".
2. "Коджікі". Передмова Ясумаро.
3. "Манйошю" – антологія поезії IV-VIII ст. Поетичні жанри. Метричні особливості. Тематичні розділи. Літературні прийоми.
4. Буддійська література. Жанр буддійської легенди *сецува*. Збірка "Ніхон рьокі".
5. Поезія *канші*. Творчість Сугавара Мічідзане.
6. Загальна характеристика літературного процесу епохи Хейан.
7. "Кокін вакашю". Загальна характеристика антології. Передмова Кі но Цураюкі.
8. Особливості жанру *ута-моногатарі*. Твори "Ісе-моногатарі". "Ямато-моногатарі".
9. Жанр *цукурі-моногатарі*. Твір "Такеторі моногатарі".
10. Характеристика творів "Очікубо моногатарі". "Уцухо моногатарі".
11. Жанр *ніккі*. Твори "Тоса ніккі". "Кагеро ніккі".
12. Життєвий і творчий шлях Сей-Шьонагон. "Макура но соші" – перший твір жанру *дзуйхіцу*.
13. Життєвий і творчий шлях Мурасакі Шікібу. "Мурасакі Шікібу ніккі".
14. "Тендзі моногатарі" – художня вершина літератури епохи Хейан.
15. Новаторство поезії Сайгьо. Збірка "Санкашю".
16. Творчість Фуджівара но Шюндзея. Збірка «Сендзай вакашю».
17. Літературний процес періоду пізнього Хейану. Моногатарі, ніккі, поетичні антології. Жанр *рекшіі моногатарі*.
18. Сецува періоду пізнього Хейану. Збірка "Конджяку моногатарі".
19. Література періоду Камакура. Поява нових форм і жанрів. Особливості жанру *гункі*.
20. Історичний роман-хроніка «Хейке моногатарі».
21. Дзуйхіцу періоду Камакура. Камо но Чьомей. "Ходжьокі".
22. Кенко хоші. Твір «Цуредзурегуса».
23. Поетична антологія "Шінкокін вакашю". Діяльність Фуджівара но Тейка.
24. Культура періоду шьогунату Ашікага. Вплив естетики дзен буддизму.
25. Поетичний жанр *ренга*, антологія «Цукубашю». Школи ренга *Додзььо* і *Джиге*. Стилі *ушін* і *мушін*. Творчість Ііо Согі. *Хайкай ренга*.
26. Драматургія театру Но. Теоретичний доробок Дзеамі. Жанри *йокьоку* і *кьоген*.

27. Література *отогідзоші*.
28. Розвиток духовної літератури. Китаїзована література “П’яти монастирів”.
29. Загальна характеристика літературного процесу періоду Едо. Роки найвищого розвитку міської культури – період Генроку (1688–1704).
30. Поетичні школи Тейтоку і Данрін.
31. Життєвий і творчий шлях Мацуо Башьо. Естетична теорія Мацуо Башьо. Ліричні щоденники Мацуо Башьо.
32. Театри Джьорурі та Кабукі. Специфіка драматургії. Творчість Чікамацу Мондзаемона (1653–1724).
33. Проза *кана-дзоші*. *Укійо-дзоші*.
34. Життєвий і творчий шлях Іхари Сайкаку. Тематичний спектр його творів.
35. Школа національної науки *кокугаку*. Діяльність Камо но Мабучі, Мотоорі Норінаги.
36. Відродження хайкай. Творчість Йоси Бусона.
37. Життя і творчість Кобаяші Ісси. Новаторство поезії Кобаяші Ісси.
38. Література *гесаку* (*шяребон, кібьоші, ніджьобон, йоміхон, гокан*). Творчість Джіппеншя Ікку, Шікітея Самби, Такідзави Бакіна.
39. Творчість Уеди Акінарі. Твір «Утецу моногатарі».
40. Поезія вака 2-ї половини періоду Едо (Одзава Роан, Кагава Кагекі, Рьокан, Окума Комачі, Тачібана Акемі).
41. Комічна поезія (*кьока, кьоші, сенрю*). Поезія і проза китайською мовою періоду пізнього Едо.
42. “Відкриття” Японії. Політичні, соціальні та економічні реформи. Просвітницький рух. Діяльність Фукудзави Юкічі. Діяльність Цубоучі Шьойо. Товариство “Кен’юшя”. Творчість Фтабатея Шімея. Роман “Укігумо”.
43. Літературна група “Бунгакукай” та творчість Кітамури Тококу. Розвиток нової поезії. *Шінтайші*. Поезія Шімадзакі Тосона та Дої Бансуя.
44. Оновлення жанрів танка і хокку. Творчість Масаоки Шікі, Йосано Теккана та Йосано Акіко, Ішікави Такубоку.
45. Творчість Морі Огая. Твори «Дикий гусак», «Танцівниця».
46. Японський натуралізм. Творчість Нагаї Кафу та Таями Катая, Кунікіди Доппо.
47. Прозові твори Шімадзакі Тосона. Роман “Хакай”.
48. Проблематика творів Токутомі Рока. Творчість Арішіми Такео. Роман «Жінка».
49. Життєвий і творчий шлях Нацуме Сосекі. Роман “Кокоро”.
50. Життєвий і творчий шлях Акутагави Рюноске.
51. “Література повороту”. Творчість Дадзая Осаму.

- 52.Творчість Міядзави Кенджі.
- 53.Неосенсуалізм. Творчість Кавабати Ясунарі. Твори «Країна снігу», «Тисяча журавлів».
- 54.Тема смерті і краси у творах Юкіо Мішіми. Бушідо в житті і творчості письменника. Роман «Золотий храм».
- 55.Група “Сенгоха”. Життєвий і творчий шлях Ое Кендзабуро. Романи «Молодь, яка запізнилася», «Обійняли мене води до душі моєї».
- 56.Творчість Абе Кобо. Роман «Жінка в пісках».
- 57.Тенденції розвитку сучасної літератури.

Рекомендована література

1. Аністратенко Л.С., Бондаренко І.П. Японські поети: Біографічний словник. – К.: Видавничий дім Бураго, 2011. – 368 с.
2. Бондаренко І. П. Розкоші і злидні японської поезії: японська класична поезія в контексті світової та української літератури. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 566 с.
3. Боронина И.А. Поэтика классического японского стиха (VIII-XIII вв.). – М.: Наука, 1978. – 373 с.
4. Боронина И.А. Классический японский роман (“Гэндзи моногатари” Мурасаки Сикибу). – М.: Наука, 1981.
5. Бреславец Т.И. Поэзия Мацуо Басё. – М.: Наука, 1981.
6. Глускина А.Е. Заметки о японской литературе и театре. – М.: Наука, 1979
7. Горегляд В.Н. Дневники и эссе в японской литературе X-XIII вв. – М.: Наука. – 1975.
8. Горегляд В.Н. Японская литература VIII-XVI вв. – СПб.: Центр «Петербургское Востоковедение», 1997. – 416 с.
9. Григорьева Т.П. Японская литература XX века: Размышления о традиции и современности. – М., 1983.
10. Григорьева Т.П. Поэзия: [Японская литература второй половины XIX в.] // История всемирной литературы: В 9 томах / АН СССР; Ин-т мировой литры им. А.М. Горького. – М., 1983; – Т. 7. – М., 1991. – С. 670-675.
11. Григорьева Т.П., Логунова В.В. Японская литература. Краткий очерк. – М.: Наука, 1964.
12. Григорьева Т.П. Дао и логос. Встреча культур. – М.: Наука, 1992. – 424 с.
13. Гришелева Л.Д. Формирование японской национальной культуры. – М.: Наука, 1986. – 283 с.
14. Долин А.А. Японский романтизм и становление новой поэзии. – М.: Художественная литература, 1978. – 282.

15. Долин А.А. Японская поэтическая традиция // Шедевры японской класики
16. Ермакова Л.М. Синтоистский образ мира и вопросы поэтики. – Восточная поэтика. Специфика художественного образа. – М.: Наука, 1983.
17. Иэнага Сабуро. История японской культуры. – М.: Наука, 1972.
18. Капранов С.В. “Ісе моногатарі” як пам’ятка японської релігійно-філософської культури доби Хейан”. – К., 2004.
19. Кин Д. Японская литература XVII-XIX столетий. – М.: Наука, 1978. – 430 с.
20. Конрад Н.И. Очерки японской литературы. – М.: Художественная литература, 1973. – 463 с.
21. Конрад Н.И. Японская литература в образцах и очерках (Репринтное издание). – М., 1991.
22. Мещеряков А.Н. Древняя Япония: буддизм и синтоизм (проблема синкретизма). – М.: Наука, 1987.
23. Мещеряков А.Н. Герои, творцы и хранители японской старины. – М., 1988.
24. Мещеряков А.Н. Древняя Япония: культура и текст. – М., 1991.
25. Мещеряков А.Н. Книга японских обыкновений. – М., 1999.
26. Овчинникова Л.В, Сато Ю. Хрестоматия для домашнего чтения. Учебное пособие по японскому языку. – М.: Серебряные нити, 2012. – 210 с.
27. Петров В.В. Духовные учения Востока: Дзэн-буддизм. Даосизм. Конфуцианство. – М., 2005.
28. Рехо К. Современный японский роман. – М.: Наука, 1977. – 302 с.
29. Федоренко Н.Т. Кавабата Ясунари. Краски времени. Очерки. – М., 1982.
30. Шефтелевич Н.С. “Собирание мира” в собрании поэтов. – Слово и образ. Новое в японской филологии. – М.: Наука, 1990.
31. Японська література, Хрестоматія. Том 1. (УП-УШ ст.). – К. Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 562 с.
32. Японська література. Хрестоматія. Том 2. (XIV-XIX ст.)/Упорядники: Бондаренко І.П., Осадча Ю.В. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. – 696 с.
33. Японська література. Хрестоматія. Том 3. (XIX – XX ст.)/Упорядники: Бондаренко І.П., Осадча Ю.В. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. – 536 с.
34. Японська література. Курс лекцій. Частина третя: література новітнього часу. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. – 487 с.

Допоміжна

1. Абе Кобо. Жінка в пісках. – К.: Дніпро, 1988. – 603 с.

2. Акутагава Рюноске. Избранное. – СПб.: Корвус, 1995. – 736 с.
3. Антология современной японской литературы. Теория катастроф. Современная японская проза. – М.: Иностранка, 2003. – 503 с.
4. Бондаренко І. П. Антологія японської поезії: танка та ренга. – К.: Факт, 2004.
5. Бондаренко І. П. Антологія японської поезії хайку. – К.: Дніпро, 2002.
6. Бондаренко І.П. Збірка старих і нових японських пісень. Поетична антологія (905-913рр.). Передмова, переклад з японської та коментарі І.Бондаренка. – К.: Факт, 2007.
7. Дадзай Осаму. Избранные произведения/ Составитель Т.Л. Соколова-Делюсина. – СПб.: Гиперион, 2004. – 624 с.
8. Жага коханья. Антологія японської жіночої поезії (ІУ-XX ст.). – К. Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. – 510 с.
9. Ісікава Такубоку. Лірика / Перекл. з япон. та передм. Г. Туркова. - Київ: Дніпро, 1984.
- 10.И была любовь, и была ненависть. Сборник рассказов японских писателей XX века. – М.: Наука, 1975. – 294 с.
- 11.Ихара Сайкаку. История любовных пождений одинокой женщины. Повести, рассказы. СПб.: Азбука-классика, 2006. – 538 с.
- 12.Кавабата Ясунарі. Вибрані твори – К.: Юніверс, 2008. – 592 с.
- 13.Кендзі Міядзава. Ресторан, де виконують побажання. Казки. – Львів: Кальварія, 2016. – 96 с.
- 14.Кенко хоші. Нотатки знічев'я. – К.: Либідь, 2017. – 389 с.
- 15.Манъёсю: Японская поэзия / Пер. с яп., вступ. ст. и коммент. А.Е. Глускиной. – Т. 1-3. – М., 2001.
- 16.Маркова В.Н. Предисловие // Сайгё. Горная хижина. – СПб., 1999.
- 17.Масаока Сики. Стихи и проза (Пер. с яп. предисл. и коммент. А.А. Доли- на). – СПб., 1999.
- 18.Мацуо Басё. Избранная проза (Пер. с яп. Т.Л. Соколовой-Делюсиной). – СПб.: Гиперион, 2017. – 288 с.
- 19.Мацуо Басё. Поезії. – К.: Веселка, 2016, 311 с.
- 20.Мисима Юкио. Золотой храм. – СПб.: Азбука, 2000. – 379 с.
- 21.Мори Огай. Дикий гусь. Танцовщица. Симадзаки Тосон. Нарушенный завет. – М.: Художественная литература, 1990. – 526 с.
- 22.Мураками Харуки. Страна чудес без тормозов и Конец света. – М.: ЭКСМО, 2015. – 606 с.
- 23.Мурасакі Сікібу. Повість про Гендзі. Книга 1. - Харків: Фоліо, 2018. – 475 с.
- 24.Мурасаки Сикибу. Повесть о Гэндзи (Гэндзи-моногатари). – В 4-х книгах. (Пер. с яп. Т.Л. Соколовой-Делюсиной). – М., 1991-1993.

25. Мурасаки Сикибу. Дневник /Пер. с яп. А.Н. Мещерякова/. – СПб., 2000.
26. Неприкаєні душі. Антологія поезії мандрівних поетів – дзен-буддистів (ХІІ-ХХ ст.)/ Переклад з яп., передмова та коментарі І.П.Бондаренка. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. – 660 с.
27. Норито. Сэмме (Памятники письменности Востока. ХСVII). Пер. со старояпонского, исследование и комментарий Л.М. Ермаковой. – М., 1991.
28. Ночная песня погонщика Ёсаку из Тамба. Японская классическая драма ХІУ-ХУ и ХУІІІ веков. – М.: Художественная литература, 1989. – 491 с.
29. Оэ Кэндзабуро. Опоздавшая молодежь.- М.: Правда, 1990. – 624 с.
30. Оэ Кэндзабуро. Объяли меня воды до души моей... - СПб.: Амфора, 1999. – 445 с.
31. Сайгё. Горная хижина / Перевод с яп., предисл. и коммент. В. Марковой. – СПб., 1999.
32. Современная японская новелла. 1945-1978. – М.: Художественная литература, 1980. – 703 с.
33. Рьокан. Вибрані поезії. – К.: Грані-Т, 2008. – 264 с.
34. Такео Арісіма. Жінка. - К.: Дніпро, 1978. – 420 с.
35. Танидзаки Дзюньитиро. Избранные произведения. Т.1.2. – М.: Художественная литература, 1986. – т.1. – 543 с., т. 2 – 639 с.
36. Токутоми Рока. Избранное. – Ленинград: Художественная литература, 1978. – 206 с.
37. Турков Г. Поет японського народу // Ісікава Такубоку. Лірика. – К., 1984.
38. Уэда Акинари. Луна в тумане./ В кн.: Луна в тумане. Японская классическая проза. – М.: Правда, 1988. – С. 395-449.